

den bort förekomma till slutlig handläggning vid 1888 års riksdag, torde nu, i följd af föreskriften i 64 § riksdagsordningen, redan vid denna riksdag böra till pröfning och afgörande företagas. Då emellertid frågan om det nya departementets organisation ännu ej vunnit den utredning, att förslag i detta hänseende kan föreläggas innevarande Riksdag, hemställer jag att Eders Kongl. Maj:t, med stöd af 64 § riksdagsordningen, täcktes i nåder föreslå Riksdagen, att beslut öfver det hvilande grundlagsändringsförslaget må uppskjutas till nästkommande lagtima Riksdag.»

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad departementschefen sålunda hemställt; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll bil. litt. F vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

N:o 28.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förändrad lydelse af 3 § samt 4 § 11 mom. tryckfrihetsförordningen; gifven Stockholms slott den 29 april 1887.

Under åberopande af bifogade i statsrådet förda protokoll, vill Kongl. Maj:t till Riksdagens antagande öfverlemna följande förslag till förändrad lydelse af 3 § samt 4 § 11 mom. första punkten tryckfrihetsförordningen.

§ 3.

Under de förutsatta vilkor, att, vid pröfningen af en skrift eller ansvaret för densamma, de, på hvilka en sådan pröfning ankomma

kan, i fall, som tvetydiga synas, hellre fria än fälla, alltid mera må fästa sin uppmärksamhet på ämnets och tankens, än på uttryckets lagstridighet, på skriftens åsyftning än på framställningssättet, och alltid utan rättighet att, i hvilket fall som helst, draga obestämda slutföljder af uttrycken, skola såsom missbruk af tryckfriheten anses:

1:o) Hädelse mot Gud, eller gäckeri af Guds heliga ord eller sakramenten eller af svenska kyrkans eller främmande till offentlig religionsöfning berättigad församlings troslära eller gudstjenst; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

2:o) Smädelse mot Konungen eller mot annan person af konungahuset, som åtnjuter konglig eller furstlig värdighet inom riket; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

3:o) Smädelse mot riksstyrelse, som i Konungens ställe förer regeringen, eller mot Riksdagen eller dess afdelningar eller utskott; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras.

4:o) Uppmaning till förräderi, som i 8 kap. 1 eller 6 § strafflagen sägs; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

5:o) Uppenbarande af hemliga underhandlingar, rådslag eller slut i ärende, derå rikets säkerhet eller rätt mot främmande makt ligger, eller kungörande af handling, som i sådant ärende bör hållas hemlig; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

6:o) Smädelse mot främmande stats öfverhufvud eller dess här anställda sändebud; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

7:o) Smädelse mot svensk embets- eller tjänsteman eller annan innehafvare af allmän befattning inom riket i och för embetet eller befattningen; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

8:o) Uppmaning till uppror; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

9:o) Uppmaning till våld å person eller egendom; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

10:o) Ärekränkning mot enskild person; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

11:o) Framställning, som sårar tukt och sedlighet; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

12:o) Lögnaktiga uppgifter eller vrängda framställningar till allmänhetens förvillande; brottet skall straffas med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med ett hundra riksdaler och skriften konfiskeras;

13:o) Inbjudning till deltagande i inländskt lotteriföretag, som ej är tillåtet, eller i utländskt lotteri; brottet skall straffas med böter från och med trettiofire riksdaler sexton skillingar till och med ett hundra riksdaler och skriften konfiskeras.

Är tryckt skrifts innehåll ej brottsligt, men har genom densamma missförstånd med främmande makt sig yppat, må Konungen kunna förordna, att skriften utan rättegång skall konfiskeras.

Såsom allmän regel gälle, i afseende på konfiskerade skrifter, att något mer af dem ej må af trycket ånyo utgifvas, än det, hvilket domstolen, som sist i målet dömt, icke för brottsligt ansett.

§ 4.

11:o) Finner chefen för justitiedepartementet, att utrikes ifrån inkommen, på främmande språk författad, skrift innehåller något stridande emot 3 § 2, 4, 5, 6, 8, 9 eller 11 mom., åligge honom att, efter tills vidare derå lagd qvarstad, i underdånighet inhemta Kongl. Maj:ts befallning, huruvida skriften bör till föryttrande frigifvas eller under vidare qvarstad förblifva. Till den — — — statsmedlen.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Nils von Steyern.

*Utdrag af protokollot öfver justitiedepartementsärenden,
hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet
å Stockholms slott den 29 april 1887,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA och
friherre TAMM.

Departementschefen statsrådet von Steyern anförde:

»Det förslag till ny tryckfrihetslag, som af Eders Kongl. Maj:t framlades vid senaste riksdag, och som denne ej hann behandla före sin upplösning, var visserligen icke af genomgripande betydelse i den mening, att det i någon väsentligare mån afvek från de grunder, på hvilka vår tryckfrihetslagstiftning hittills hvilat. Men dess egenskap af blifvande grundlag, dess betydande omfattning, det viktiga och grannliga ämne det behandlar samt den helt och hållet nydanade form, hvori detta ämne enligt förslaget skulle inom vår lagstiftning framträda,

kräfva från Riksdagens sida en vida omsorgsfullare och mångsidigare pröfning än att man kan vänta, att den skulle medhinnas under den nu instundande Riksdagens antagligen ganska korta sammanvaro. Huru angeläget det än hade varit, att hvarje uppskof kunnat undvikas med denna lagfrågas bringande till slut i hela den utsträckning Eders Kongl. Maj:ts öfvermålda förslag angaf, nödgas jag dock af nu anförda skäl tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att till en annan riksdag låta anstå med förslaget framläggande i dess helhet, och utbeder jag mig att närmare slutet af innevarande år få hos Eders Kongl. Maj:t göra den underdåniga framställning, som för detta ändamål erfordras.

Men då härigenom den fullständiga lösningen af en så vigtig fråga i följd af frågans grundlagsnatur blir uppskjuten på en tid af åtminstone tre år, har jag trott mig böra tillse, huruvida ej denna reform kunde, på sätt redan skett med åtskilliga andra, främjas genom att från det hela utbrytes och för Riksdagen framläggas någon del af ämnet, hvilken med lätthet kunde behandlas fristående från de öfriga, och hvilken derjemte vore af beskaffenhet att dess påskyndade afgörande kunde anses vara af ett mera allmänt intresse och behof påkalladt. En sådan afdelning af förslaget utgör den, som motsvarar 3 § i gällande tryckfrihetsförordning och afhandlar hvad som skall anses såsom tryckfrihetsbrott jemte straffen därför. För att åstadkomma en tillfredsställande lagstiftning i vissa delar af detta ämne har nya lagberedningen anmodats att afgifva särskildt förslag till ändringar i 7 och 10 kapitlen af strafflagen. Ett sådant förslag, hufvudsakligen innefattande mildring i straffen för religionsbrott, samt stadgande af straff för gäckeri af främmande trosbekännares lära och gudstjenst och för uppmaning till vissa gröfre brott, har Eders Kongl. Maj:t ock denna dag beslutit för Riksdagen framlägga. Af detta beslut synes det mig vara en nödvändig följd, att förslaget beledsagas af ett förslag till ändringar i tryckfrihetsförordningen, hvarigenom denna ställes i öfverensstämmelse med strafflagen, så att sistnämnda lag blir tillämplig på de förbrytelser af ifrågavarande slag, hvilka begås genom tryckt skrift.

I sammanhang härmed böra de skiljaktigheter utjemnas, som i öfrigt förefinnas mellan tryckfrihetsförordningen och strafflagen, och hvilka i vissa fall framkalla svårigheter vid den senares tillämpning på tryckfrihetsbrott. Särskildt tillåter jag mig att härvid fästa uppmärksamhet på bestämmelserna angående sedlighetsbrott. Strafflagens 18 kap. 13 § belägger med straff den, som sprider ut skrift, målning, teckning eller bild, som sårar tukt och sedlighet. Man synes i allmänhet föreställa sig att denna bestämmelse är tillämplig äfven på den

som begår en dylik förbrytelse genom tryckt skrift, men detta är icke förhållandet. Sådant brott bestraffas endast i det fall, att skriftens innehåll innefattar öfverträdelse af tryckfrihetsförordningens 3 § 13 mom. Men lydelsen af detta stadgande: »Sedernas vanhelgd, vare sig genom offentliga läror till någon last, särdeles den, som sårar ärbarheten, eller sådana ohöljda och skändliga framställningar af denna lasts utöfning, hvarigenom främjandet af ett förderligt lefnadssätt *åsyftas*» är så beskaffad, att efter bokstafven de mest ohöljda och skändliga framställningar skulle vara oåtkomliga för straff, så vida det ej kunde styrkas, att författaren haft för afsigt att med dem främja ett förderligt lefnadssätt. Svårigheten att åstadkomma en dylik bevisning och de ringa utsigterna att under sådana omständigheter uppnå hvad som åsyftas med ett åtal hafva mången gång afhållit den offentliga myndigheten från ingripande äfven der den allmänna sedlighetskänslan funnit sig mest kränkt och de olycksbringande verkningarne af en osedlig litteratur varit mest uppenbara. En lagförändring, hvarigenom det som kränker denna känsla blir i enlighet med strafflagen bestraffadt, äfven utan att det kan visas, att uppsåtet varit bestämdt rigtadt på åstadkommande af förderliga verkningar, är en bland de angelägnaste uppgifter för lagstiftningen i detta ämne.

Från religionsbrotten bör uteslutas hvad som ej vidare är straffbart enligt allmän lag, nemligen det som hittills hänförts under: »förnekelse af Gud och ett lif efter detta eller af den rena evangeliska läran». Åt riksstyrelse som i Konungens frånvaro förer regeringen, torde, på sätt i strafflagen redan skett, böra beredas samma skydd, som åt Riksdagen. Uppmaning till förräderi är enligt gällande lag (3 § 7 mom.) straffbar, när den åsyftar den brottsliga afsigtens utförande medelst uppror, men äfven uppmaning till annan gerning, som innefattar fullbordan eller försök till utförande af så groft uppsåt, som omförmåles i 8 kap. 1 och 6 §§ strafflagen, bör ej lemnas ostraffad, när den framträder i tryckt skrift. Den ytterst omfattande straffbestämmelse, som innefattas i 9 mom. af 3 § tryckfrihetsförordningen och som, derest den verkligen tillämpades, skulle lägga band på hvarje strängare omdöme om utländska förhållanden, bör, i öfverensstämmelse med utländska presslagar, inskränkas till straff för smädelse mot främmande stats öfverhufvud eller dess här anställda sändebud.

Då vissa af tredje paragrafens moment åberopas i 4 § 11 mom., blir det nödigt att låta ändringen af förstnämnda § åtföljas af förslag till ändring i den senare, dervid det torde vara lämpligt att bland de förbrytelser, begångna genom utrikes på främmande språk tryckt skrift,

hvilka berättiga till skriftens beläggande med qvarstad utan påföljande rättegång, upptaga jemväl uppmaning till våld å person eller egendom.

Jag hemställer underdånigst, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga förslag till ändringar i 3 § och 4 § 11 mom. tryckfrihetsförordningen i öfverensstämmelse med hvad jag nu anført.»

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad departementschefen hemställt; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll bil. litt. E vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

N:o 29.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående anvisande af pension på allmänna indragningsstaten för läraren vid Alnarps landbruksinstitut W. Olbers; gifven Stockholms slott den 29 april 1887.

Uppå derom af läraren i agrikulturkemi, geologi och meteorologi vid Alnarps landbruksinstitut, adjunkten m. m. Elam Willgott Olbers framställd begäran, har institutets styrelse i en den 15 innevarande månad inkommen skrifvelse i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta nådig framställning derom, att Olbers måtte af allmänna medel erhålla en årlig pension till belopp af 1,500 kronor att utgå från och med den 1 november detta år.

Till stöd härför har styrelsen dels vid framställningen fogat prest- och läkarebetyg, utvisande att Olbers är född den 17 oktober 1816